

Sygn. akt XII Ga 602/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział XII Gospodarczy – Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący- Sędzia: SO Agata Pierożyńska

Sędzia: SO Janusz Beim

Sędzia: SR del. Grzegorz Dyrga

Protokolant: st.sekr.sądowy Paweł Sztwiertnia

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy Miejskiej K. - (...)w K.

przeciwko B. W. i J. W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez stronę powodową od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z dnia 15 kwietnia 2013 r. sygn. akt V GC 328/12/S

oddala apelację.

Uzasadnienie wyroku z dnia 9 kwietnia 2014 r.

Strona powodowa Gmina Miejska K. – (...) domagała się zapłaty solidarnie od pozwanych B. W. i J. W. kwoty 29.218,00 zł z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu, w tym 28.430,84 zł tytułem wygradzenia za bezumowne korzystanie z lokalu użytkowego oraz kwoty 786,76 zł tytułem odsetek ustawowych skapitalizowanych od należności głównej. Strona powodowa podniosła, że pozwani pomimo wypowiedzenia umowy najmu nadal korzystali z lokalu użytkowego. Pozwani zostali w związku z tym obciążeni wynagrodzeniem za bezumowne korzystanie z lokalu w wysokości 200% czynszu i opłatami dodatkowymi.

Sąd Rejonowy wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniając roszczenie strony powodowej w całości.

Pozwani we wniesionym sprzeciwie domagali się oddalenia powództwa, zgłaszając zarzut potrącenia w kwocie 28.430,84 zł z wierzytelnością strony powodowej (ostatecznie sprecyzowany na kwotę 31.758,27 zł). Pozwani przyznali zasadność powództwa o zapłatę wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z lokalu, ale zarzucili, że z dniem 11 czerwca 2010 r. , tj. dniem wypowiedzenia umowy utracił moc zapis odnoszący się do 200% płaconego wcześniej czynszu. Zarzut potrącenia dotyczył nadpłaconego czynszu. Wskazali bowiem, że byli obciążeni czynszem za powierzchnię ok. 1000 m², podczas gdy faktycznie wynajmowali powierzchnię 760 m². Pomimo zwracania się do strony powodowej, która potwierdziła nieprawidłowy obmiar początkowy, o skorygowanie faktur i not księgowych, ta odmówiła. Pozwani wskazali jako podstawę prawną art. 410 k.c. w odniesieniu do nienależnego świadczenia.

Strona powodowa Gmina Miejska K. – (...)domagała się zapłaty solidarnie od pozwanych B. W. i J. W. kwoty 15.871,63 zł z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu, w tym 14.309,70 zł tytułem należności głównej oraz kwoty 1.561,93 zł tytułem odsetek ustawowych skapitalizowanych od należności głównej. Strona powodowa podniosła, że pozwani pomimo obowiązku uiszczania opłat dodatkowych za CO, dostawę zimnej wody i odprowadzanie ścieków, należności tych nie regulowali.

Sąd Rejonowy wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniając roszczenie strony powodowej w całości.

Pozwani we wniesionym sprzeciwie domagali się oddalenia powództwa ponad kwotę 1.368,34 zł, tym samym uznając powództwo co do odsetek naliczonych od faktur z dnia 2 maja 2008 r. , 2 listopada 2010 r. tj. co do kwoty 659,86 zł. Ponadto uznał należność główną w kwocie 700,88 zł i odsetek w kwocie 7,60 zł tytułem odsetek z faktury z 1 lipca 2010 r. Pozostałe kwoty zostały zakwestionowane. Pozwani podnieśli, że strona powodowa wystawiając faktury zastosowała dowolną metodę rozliczania uiszczonych zaliczek. Podali, że wielokrotnie zwracali się do strony powodowej o stosowanie prawidłowego sposobu rozliczania mediów. Zakwestionowane zostały również opłaty za centralne ogrzewanie wobec braku wskazania sposobu ich naliczania.

Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2012 r. sprawy zostały połączone do wspólnego rozpoznania.

Strona powodowa w dniu 25 czerwca 2012 r. cofnęła powództwo co do kwoty 700,88 zł i odsetek w kwocie 7,60 zł oraz co do kwoty 659,86 zł. W dalszym ciągu strona powodowa oświadczyła, że w związku z dokonanymi wpłatami oraz dokonanymi korektami podtrzymuje powództwo co do kwoty 8.247,19 zł i kwoty 102,97 zł tytułem odsetek. Przyznała, że przed wytoczeniem powództwa pozwani zapłacili kwotę 2.724,98 zł, a po wytoczeniu powództwa dalsze 1.368,34 zł. Kwota 1.368,34 została zaliczona na poczet odsetek w wysokości 667,40 zł oraz na spłatę należności głównej w wysokości 700,88 zł, a następnie w dniu 22 października 2012 r. została dokonana korekta rozliczenia za CO wynikająca z faktury (...) na kwotę 1.079,29 zł i (...) na kwotę 1.557,36 zł.

Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2013 r. Sąd I instancji oddalił powództwo o zapłatę kwoty 29.217,60 zł (pkt I), obciążając stronę powodową kosztami procesu (pkt II), zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz strony powodowej odsetki ustawowe od kwoty 2.724,98 zł, 700,88 zł i od 667,45 zł (pkt III), umorzył postępowanie co do kwoty 4.093,32 zł (pkt IV), oddalając powództwo w pozostałym zakresie (pkt V) i zasądził na rzecz strony powodowej od pozwanych koszty procesu w kwocie 214 zł (pkt VI).

Sąd przyjął jako bezsporne zajmowanie lokalu bez podstawy prawnej i zobowiązania do zapłaty 200% wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z lokalu będącego przedmiotem rozwiązanej umowy. Sąd uznał jednak zgłoszony przez pozwanych zarzut potrącenia za skuteczny – pozwani korzystali faktycznie z powierzchni dużo mniejszej. Wydanie najemcy przedmiotu najmu o powierzchni mniejszej niż określona w umowie stanowi wadę przedmiotu najmu w rozumieniu przepisu art. 644 § 1 k.c. uzasadniająca roszczenie o obniżenie czynszu. Strona powodowa nie była uprawniona do pobierania czynszu za powierzchnie, której faktycznie pozwani nie zajmowali. Przedstawiona przez pozwanych kwota do potrącenia nie uległa przedawnieniu zważywszy na treść art. 120 k.c. Stosownie do art. 677 k.c. roszczenie najemcy przeciwko wynajmującemu o zwrot nadpłaconego czynszu przedawnia się z upływem roku od dnia zwrotu rzeczy. Umowa została rozwiązana w dniu 11 czerwca 2010 r. , a pozwani dowiedzieli się o podstawie roszczenia w lutym 2011 r. i zgłosili zarzut potrącenia w sprzeciwie od nakazu zapłaty, nie upłynął roczny termin do dochodzenia zwrotu. Zgodnie z § 4 umowy pozwani jako najemcy zobowiązani byli do terminowego uiszczania czynszu najmu i ponoszenia opłat dodatkowych związanych z eksploatacją przedmiotu najmu. Strona powodowa nie przytoczyła w pozwie żadnych twierdzeń dotyczących powstania i wysokości dochodzonej wierzytelności ani dowodów na ich poparcie. Strona powodowa obciążała pozwanych ponad kwoty wpłacone tytułem zaliczek, ale sposób w jaki to robiła nie wynika z umowy. Umowa również nie wskazywała wzoru takiego wyliczenia. O kosztach orzeczono stosownie do art. 98 k.p.c.

Wyrok został zaskarżony apelacją przez stronę powodową w odniesieniu do punktu I, II i V, domagającą się zmiany wyroku w tej części poprzez uwzględnienie powództwa i zasądzenie kosztów za obie instancje. Strona powodowa zarzuciła naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów zebranych w sprawie, ich dowolnej oceny a także sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie, że strona powodowa nie udowodniła istnienia i wysokości wierzytelności, jak również błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, iż przedstawiona przez pozwanego do potrącenia wierzytelność istnieje jako udowodniona mimo zaprzeczenia strony powodowej oraz naruszenie art. 217 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z umowy najmu z dnia 27 lipca 1995 r. wraz z protokołem zdawczo-odbiorczym pomimo, że uwzględnienie wniosku o przeprowadzenie dowodu miało istotny wpływ na wynik sprawy poprzez umożliwienie ustalenia wielkości najmowanej przez pozwanego powierzchni lokalu, a tym samym braku rzekomej nadpłaty czynszu będącej podstawą zgłoszonego zarzutu potrącenia i nie powodowało zwłoki w rozpoznaniu sprawy.

W odpowiedzi na apelację pozwani wnieśli o jej oddalenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja podlega oddaleniu. Zarzuty w niej podniesione nie mogą podważyć prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego. Zarzuty naruszenia procedury są w tym wypadku ściśle związane w istocie z oceną procesu oceny okoliczności faktycznych miarodajnych dla końcowego rozstrzygnięcia oraz dowodów w kontekście art. 233 § 1 k.p.c.

Ocena Sądu Rejonowego poczyniona w niniejszej sprawie, zgodna jest z logiką i zasadami doświadczenia życiowego. Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 marca 2008 r. I ACa 953/07 Lex nr 466440, skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd zasady swobodnej oceny dowodów wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął to sąd doniosłości poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, niż ocena sądu. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a nadto winna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - ważąc ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000 nr 17, poz. 655). Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 września 2012 r. I ACa 568/12). Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności strona winna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 września 2012 r. I ACa 445/12). Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie 17 maja 2012 r. I ACa 31/12). Sąd pierwszej instancji ma obowiązek wyprowadzenia z zebranego w sprawie materiału dowodowego wniosków logicznie prawidłowych. Reguła ta, współokreślająca granice swobodnej oceny dowodów, nie będzie zachowana wtedy, gdy wnioski wyprowadzone przez Sąd przy ocenie dowodów nie układają się w logiczną całość zgodną z doświadczeniem życiowym, lecz pozostają ze sobą w sprzeczności, a także, gdy nie istnieje logiczne powiązanie wniosków z zebrany w sprawie materiałem dowodowym (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 17

kwietnia 2012 r. I ACa 285/12). Same, nawet poważne wątpliwości co do trafności oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji, jeżeli tylko nie wykroczyła ona poza granice określone w art. 233 § 1 k.p.c., nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez sąd drugiej instancji odmiennego stanowiska (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r. I UK 347/11). Tak procedował Sąd w niniejszej sprawie, stąd odmienny pogląd wyrażony w apelacji nie jest zasadny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r. II UK 154/09). W ocenie Sądu Okręgowego apelujący w niniejszej sprawie w żaden sposób nie podważył w apelacji korelujących z dowodami zebranymi w sprawie ustaleń faktycznych Sądu I instancji, który w sposób logiczny wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku z jakich przesłanek wysnuł swe wnioski oraz na jakich dowodach się oparł, co stanowi podstawę do przyjęcia tych ustaleń przez Sąd Okręgowy za własne. Sąd Okręgowy nie znajduje podstaw do zakwestionowania prawidłowości wysnutych wniosków, albowiem prawidłową jest ocena Sądu I instancji zamykająca się stwierdzeniem, że strona powodowa w niniejszym procesie, na skutek swoich zaniechań procesowych, nie udowodniła swojego stanowiska w sposób, który pozwoliłby na objęcie jej ochroną prawną skutkującą uwzględnieniem powództwa, strona pozwana zaś zdołała dowieść bezzasadności powództwa. Zgodnie zaś z wyrażonymi w art. 3 k.p.c. oraz 232 k.p.c. zasadami to na stronach ciąży obowiązek wyjaśnienia okoliczności sprawy oraz wskazania dowodów na stwierdzenie faktów, z których wywodzą korzystne dla siebie skutki prawne. W niniejszym postępowaniu strona powodowa w żaden sposób nie uczyniła zadość wskazanym wyżej powinnościom. Nie można zatem uznać, iż w tym zakresie skutecznie obroniła prezentowane stanowisko procesowe poprzez podniesienie zasadnych i podlegających uwzględnieniu zarzutów w treści pozwu czyli w momencie miarodajnym dla określenia terminu dopuszczalności zgłaszania twierdzeń i dowodów w procesie gospodarczym, a tym samym , że udowodniła zasadność swojego stanowiska w taki sposób, którego wynikiem mogłoby być uwzględnienie żądania pozwu. Postępowanie niniejsze jest postępowaniem sformalizowanym dedykowanym wyłącznie określonym podmiotom. Wyższa przeto staranność jaka wymagana jest w stosunkach gospodarczych przy uwzględnieniu profesjonalnego charakteru prowadzonej działalności (art.355 § 2 k.c.) znajduje swoje przełożenie na reguły proceduralne. Należyta staranność przedsiębiorcy określana przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej przez niego działalności gospodarczej uzasadnia bowiem zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania. Obejmuje także znajomość obowiązującego prawa i następstw z niego wynikających (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 08 marca 2006 r. I ACa 1018/09).

Strona powodowa obligowana dyspozycją art. 479 12 k.p.c., jako że zarzuty pozwanych co do nadpłaty czynszu oraz nieprawidłowego rozliczenia opłat za media i opłat dodatkowych pojawiły się przed zawiśnięciem sporu, nie zwerbalizowała żadnych twierdzeń niweczących stanowisko pozwanych w odniesieniu do konkretnych tytułów, za które ta domagała się zapłaty. Jak wynika z materiału zgromadzonego w aktach sprawy oraz sekwencji poszczególnych czynności procesowych, pozwani skutecznie zarzucili nadpłatę czynszu wobec zweryfikowania powierzchni najmowanego lokalu na korzyść pozwanych. Żaden dokument, na jaki powołała się strona powodowa nie precyzował sposobu, w jaki obliczone zostały pozostałe opłaty, strona powodowa również sposobu tego nie wskazała, co stanowiło o niemożliwości dokonania takiego obrachunku nawet przez sąd orzekający. Strona powodowa nie przedstawiła środków dowodowych, które pozwoliłyby na dokonanie merytorycznej oceny zasadności wniesionego powództwa. Obstawanie przy twierdzeniu o prawidłowości naliczenia tak wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z lokalu oraz rozliczenia mediów nie mogą być utożsamiane z aktywnością procesową zmierzającą do udowodnienia żądania pozwu tak co do zasady jak i wysokości. Godzi się również wskazać, że samo zaprzeczenie faktom podnoszonym przez pozwanych nie byłoby wystarczające dla przyjęcia zasadności stanowiska strony powodowej albowiem jak konstatuje Sąd Najwyższy nie można odpowiadając na pozew twierdzić, że się nie zgadzając z pozewem "przeczy wszystkim faktom powołanym przez powoda, poza tymi, które wyraźnie się przyzna". Fakty i dowody związane z konkretnymi okolicznościami, z którymi się pozwany nie zgadza powinien on wskazać, jeśli ma to służyć obronie jego racji, powinien się on ustosunkować do twierdzeń strony powodowej (wyrok SN z dnia 9 lipca 2009 r. III CSK 341/08). Przy oczywiście odmienności konfiguracji procesowej stron, orzeczenie jest jak najbardziej adekwatne do niniejszej sprawy. Taka bierność strony w przedstawianiu twierdzeń, a następnie zarzutów i dowodów determinowała tok procesu a tym samym jego wynik.

Sąd Okręgowy nie znajduje również żadnych uzasadnionych podstaw do przychylenia się do zarzutu naruszenia art. 217 k.p.c. W zakresie bowiem oddalenia wniosków dowodowych odnoszących się do umów z roku 1995, na które powołuje się strona powodowa w apelacji, abstrahując od niezasadności zarzutu naruszenia przywołanego przepisu w tym zakresie, postanowienie dowodowe w kwestionowanym zakresie zostało wydane w obecności pełnomocnika strony powodowej na rozprawie w dniu 24 października 2012 r. Brak jest w aktach sprawy adnotacji, by pełnomocnik strony powodowej złożył do protokołu rozprawy stosowne zastrzeżenie w trybie art. 162 k.p.c., czym pozbawił się możliwości skutecznego kwestionowania ewentualnego naruszenia przepisów postępowania w tym zakresie. Celem regulacji z art. 162 k.p.c. jest pobudzenie inicjatywy stron w doprowadzeniu do szybkiego usunięcia dostrzeżonych przez nie naruszeń przepisów postępowania i umożliwienie sądowi niezwłocznego naprawienia błędu. W ten sposób dochodzi także do przyspieszenia i usprawnienia postępowania. W wypadku wydania postanowienia dowodowego (na gruncie niniejszej sprawy postanowienia o odmowie przeprowadzenia dowodu), sąd - jeżeli uzna zastrzeżenie strony za trafne - może bowiem bezzwłocznie zweryfikować swe stanowisko wyrażone w tym postanowieniu, a następnie zmienić je lub uchylić (por. art. 240 § 1 k.p.c.). Przedmiotowy cel art. 162 k.p.c. byłby zatem trudny do osiągnięcia przy założeniu, że strona, która we właściwym czasie nie zgłosiła odpowiedniego zastrzeżenia, może powołać się na uchybienie procesowe w środku zaskarżenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 03 października 2012 r. I APa 22/12).

Sąd I instancji uwzględnił stan sprawy na moment zamknięcia rozprawy i całokształt okoliczności faktycznych przedstawionych przez strony w niniejszym procesie, a na skutek braku jakichkolwiek miarodajnych twierdzeń strony powodowej odnoszących się do tego właśnie stanu i tych okoliczności, które były przedmiotem rozstrzygnięcia, słusznie przyjął stanowisko pozwanych za udowodnione i zasługujące na objęcie ich ochroną prawną skutkującą oddaleniem powództwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną na zasadzie art. 385 k.p.c.

Ref. I inst. SSR H. Chałupska